

Loppuraportin liite 1

Prosessit

Opintohallinnon tietojärjestelmän modernisointi
Esiselvitys

Johtoryhmä

Pekka Kähköpuro, IT-johtaja, Aalto, (pj)
Satu Kekäläinen, asiakkuuspäällikkö, Aalto
Mikko Markkola, osastopäällikkö, TaY
Kati Kettunen, palvelujohtaja, HY
Merja Eklín, tietohallinnon kehittämispäällikkö, HY
Anneli Lappalainen, opinto- ja
opiskelijapalveluiden vastaava, Aalto
Ilkka Siissalo, tietohallintojohtaja, HY
Susanna Wolkoff, kehittämispäällikkö, HY (siht.)

Projektiryhmä

Tuomas Naakka, projektipäällikkö, HY
Tuomas Hulkkonen, projektisuunnittelija, Aalto
Mari Riihiaho, projektisuunnittelija, Aalto
Sami Hautakangas, tietojärjestelmäpäällikkö, Tampereen yliopisto
Timo Kauramäki, tietotekniikkapäällikkö, HY
Susanna Wolkoff, kehittämispäällikkö, HY

LOPPURAPORTIN LIITTEET

Liite 1: prosessit

Liitteessä kuvataan opintosektorin ylimmän tason prosessit ja annetaan esimerkkejä joidenkin prosessien tavoiteloista. Liite sisältää lisäksi kuvauksen opintosektorin prosessien reunaehdoista ja tiedossa olevista muutoksista, jotka pitää huomioida tavoiteloja määriteltäessä. Liitteessä on myös kuvattu suomalaisen korkeakoulukentän opintosektorin käsite- ja tietomallityön tilanne.

Liite 2: markkinakartoitus

Liitteessä kuvataan esiselvityksessä tehty markkinakartoitus, jossa tunnistettiin ja tutkittiin markkinoilla olevia opintohallinnon järjestelmiä sekä tutustuttiin valmisjärjestelmiä käyttävien yliopistojen ja niiden yhteistyöorganisaatioiden hankintoihin ja toimintaan. Liite sisältää kaksi osaa:

- a) kuvauksen markkinakartoituksesta ja tuloksista
- b) taulukon tunnistetuista valmisjärjestelmistä

Liite 3: järjestelmäarkkitehtuuri

Liite sisältää

- Toiminnallisia kehittämideoita ja niiden teknisiä ratkaisuehdotuksia
- Yliopistojen tietojärjestelmäpalvelukartat tavoitetilassa 2015-2016. OTM-projektin rajaus on kuvattu sillä tarkkuudella, mikä oli esiselvitysvaiheessa mahdollista. Toiminnallisuuksia ei ole selitetty, mutta ne käyvät ilmi prosessikuvauksista (erillisessä liitteessä). Opetuksen ja opintojen suunnittelun, lukuvuosi-ilmoittautumisen sekä koulutustarjonnan kuvaamisen osalta tarkka rajaus ja toteutusvaihe päätetään riippuen valitusta ratkaisuvaihtoehdosta, rahoituksesta, yliopistojen tietojärjestelmätilanteesta sekä ulkopuolisista tekijöistä (etenkin kansallinen haku- ja valintajärjestelmähanke Kotve/KSHJ huomioitava).
- Yliopistojen nykyisten opintohallinnon järjestelmien liitännät ja liitännät tavoitetilassa
- Tavoitetilakuvaus avoimen yliopiston toiminnoista opintohallinnon järjestelmässä

Liite 4: konversiosuunnitelma

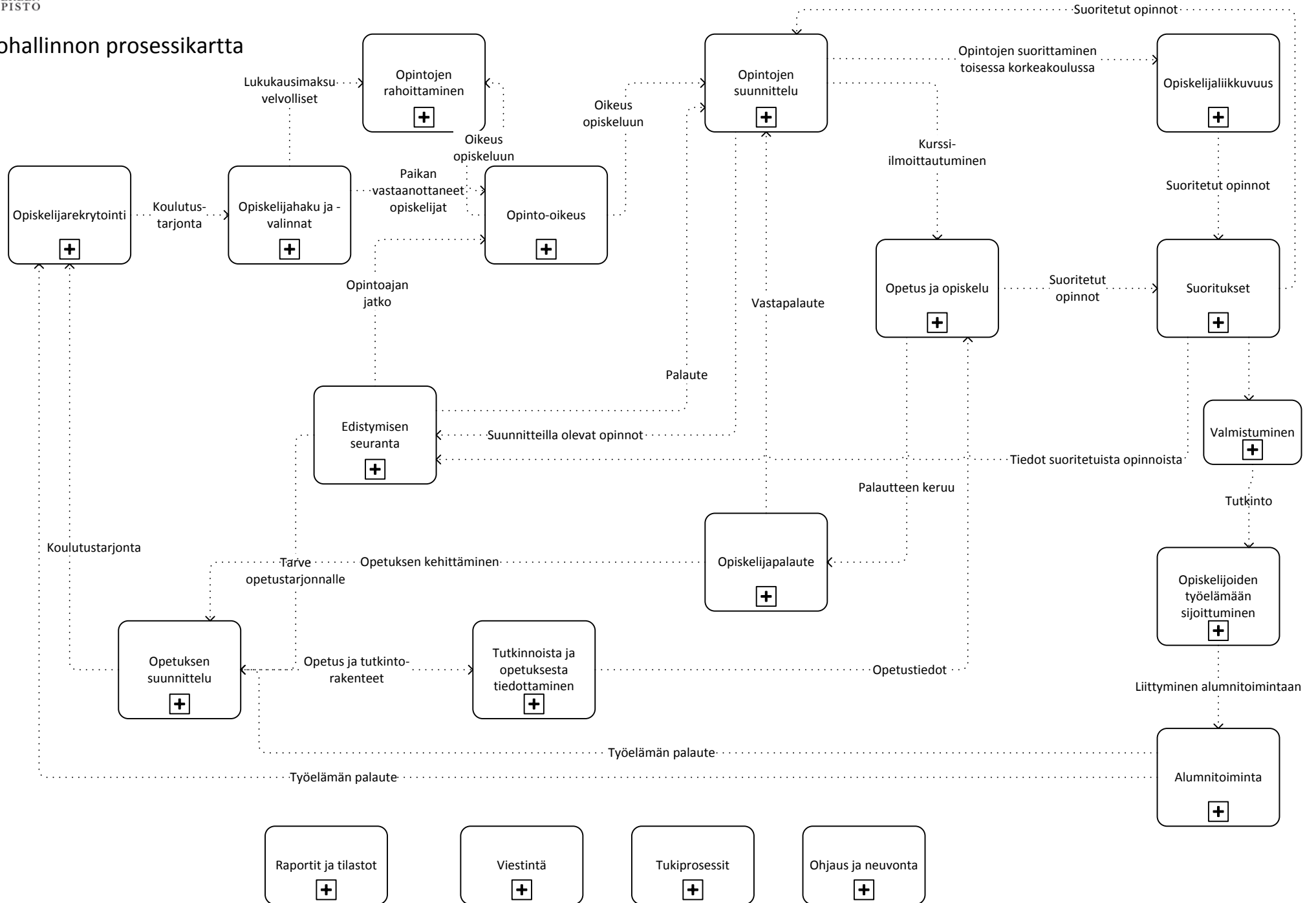
Liite sisältää alustavan kuvauksen siitä miten konversio nykyisestä opintohallinnon järjestelmästä Oodista uuteen järjestelmään tehtäisiin työmääräarvioineen. Suunnitelma on tehty suurimmaksi osaksi Helsingin yliopiston Oodin tietojen näkökulmasta. Aalto-yliopisto on pitemmällä Oodin tietojen kuvaamisessa korkeakoulujen yhteisen käsitemallin XDW:n mukaiseksi, ja lisäksi Aalto on liittännyt vuonna 2010 kolmen korkeakoulun Oodit yhteen tietokantaan, joten Aallon työmäärä voi HY:n työmäärää pienempi. Tampereen yliopisto on päättänyt tehdä konversio ns. SOA eli palvelupohjaisena toteutuksena, joten TaY:n nykyisen opintohallinnon järjestelmän Opsun konversiota ei ole kuvattu.

Liite 5: ratkaisuvaihtoehtoihin liittyvää materiaalia

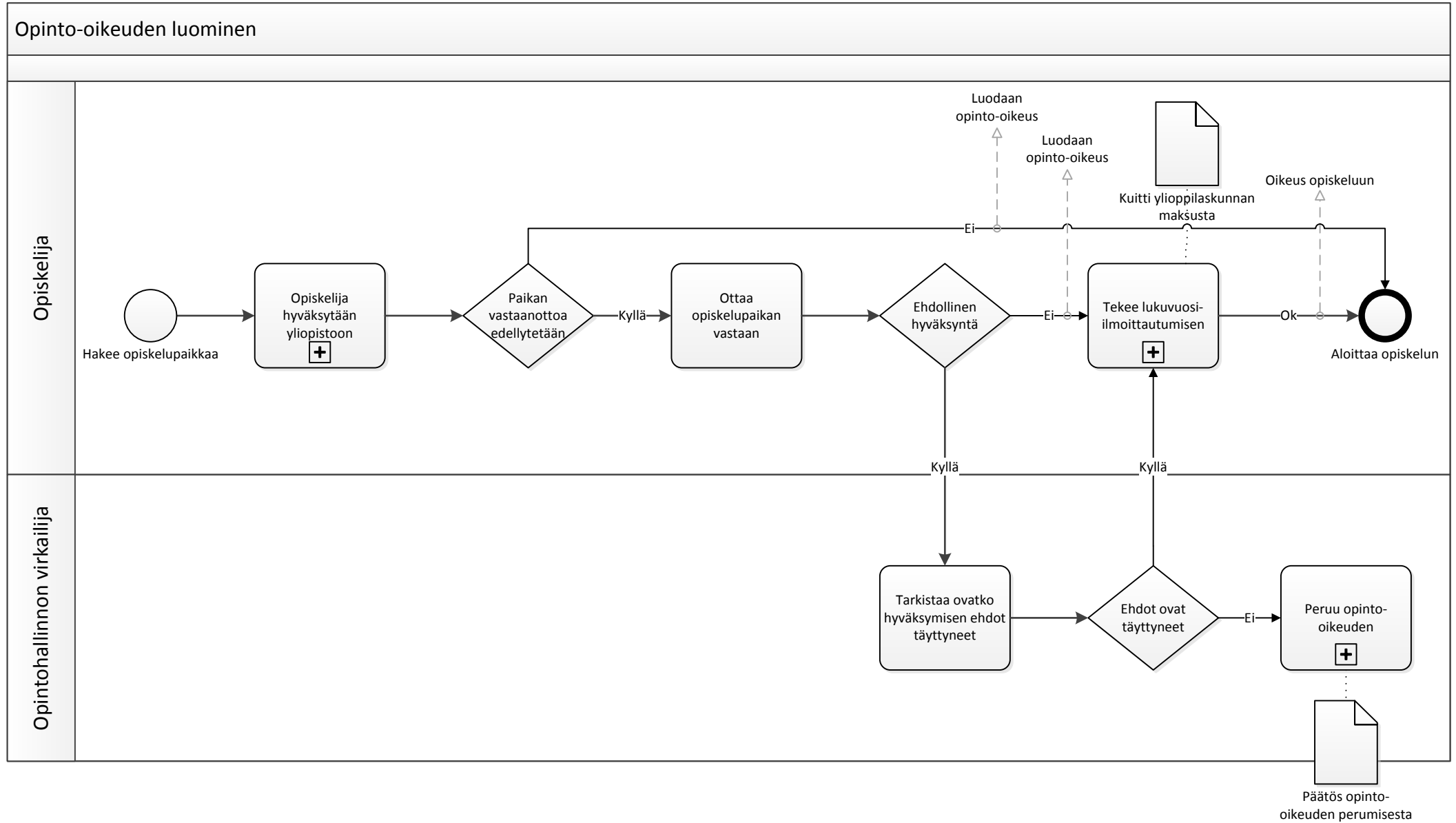
- ratkaisuvaihtoehtojen soveltuvuus yliopistojen kokonaisarkkitehtuuriperiaatteisiin
- organisoituminen ja eteneminen

Esiselvityksessä on verrattu eri ratkaisuvaihtoehtojen ja nykytilan soveltuvuutta HY:n ja Aallon kokonaisarkkitehtuuriperiaatteisiin. Lisäksi on luonnosteltu projektin organisoitumisen vaihtoehtoja. Mahdollisen keskitetyn ohjelmaa hallinnoivan organisaation rakenteen kuvaaminen ja siihen liittyvät selvitykset tehdään myöhemmässä vaiheessa.

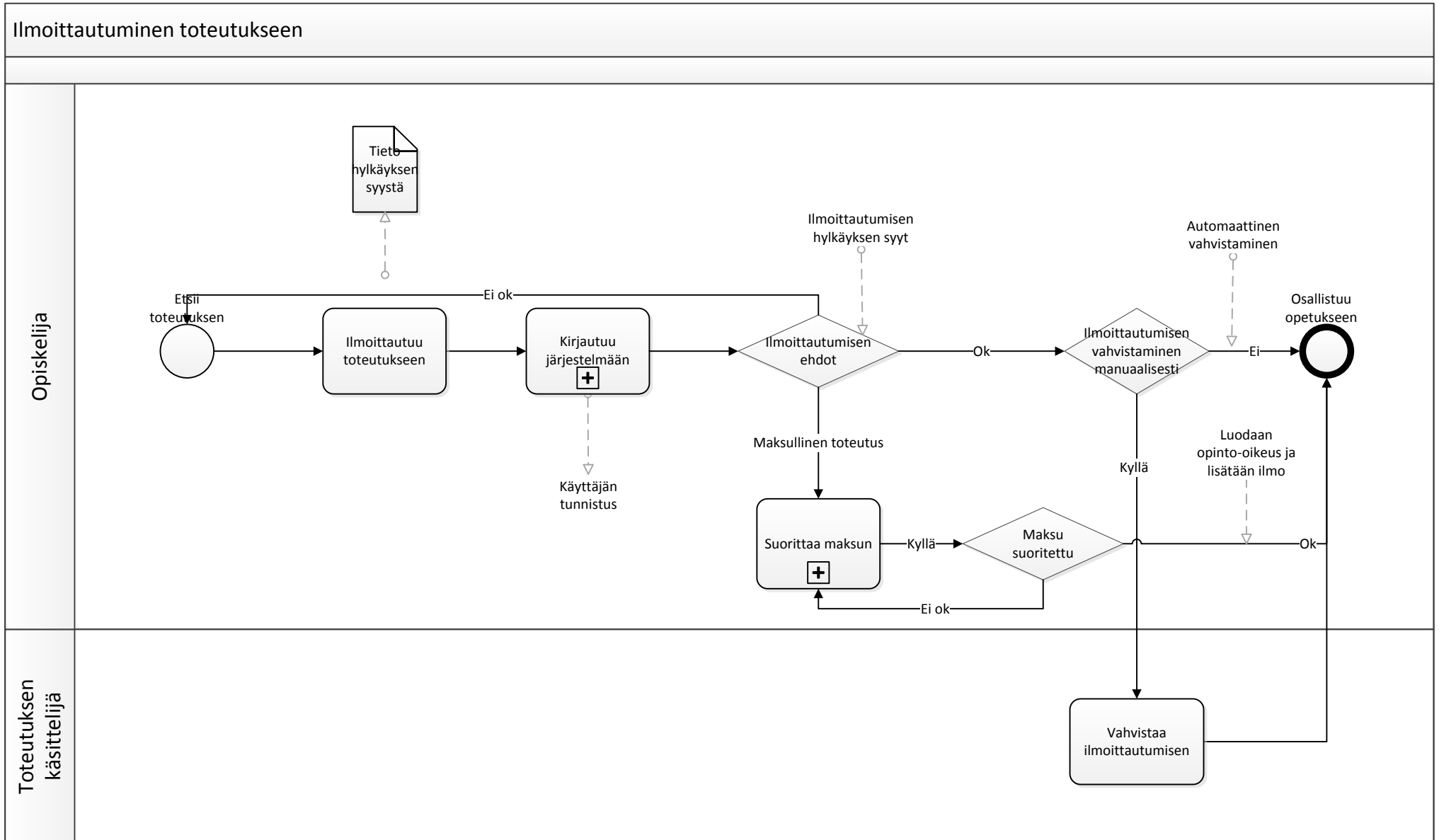
Opintohallinnon prosessikartta

Alustava esimerkki tavoitetilan prosessista

Alustava esimerkki tavoitetilan prosessista

Prosessien tavoitetilojen määrittelyn reunaehdot ja toimenpideehdotukset

Tässä liitteen osassa kuvataan toimenpide-ehdotuksia opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnin toteutukseen osallistuville yliopistoille opintohallinnon prosesseihin liittyen. Dokumentti sisältää myös prosessikartan prosessien sanalliset selitteet. Dokumentin sisältöä ei ole rajattu koskemaan esimerkiksi vain opintohallintoa, vaan se sisältää sen ohella teknisiä ja vaikkapa pääkäyttäjätasolla keskusteltavia ehdotuksia. Tavoitetila on n. 2016-2020.

Huom: Muutosehdotukset on tarkoitettu keskustelun pohjaksi ja toimenpiteiden käynnistämisen tueksi. Niitä ei ole kerätty systemaattisesti eikä niihin ole pyydetty kuin satunnaisia kommentteja sidosryhmiltä, joten ne eivät välttämättä edusta yliopistojen tai opintohallinnosta vastaavien näkemyksiä.

Dokumentin käyttö:

- kuvaa reuna-ehdot ja oletukset, joihin voi nojata esimerkiksi tavoitetilan prosessikuvauksia laadittaessa
- sisältää opintohallinnon tietojärjestelmän modernisointiin liittyvät toimenpide-ehdotukset ja ehdotukset yhteisiksi käytännöiksi
- kuvaa sanallisesti OTM-toteutusprojektin rajausta ja toteutusprojektin toimenpiteitä

Lyhtenteet:

- eri järjestelmien lyhenteitä on kuvattu kattavasti Raketti-OPIn (CSC:n) sivuilla: <https://confluence.csc.fi/x/VAc8>

1 Käytännöt ja linjaukset

HY:n linjauksia

- Tutkinto- ja oikeusturvajohtosääntö (27.4.2011)
- Opiskelijavalintoja koskevat yleiset linjaukset (29.4.2011)
- Kieliperiaattit (14.3.2007)
- Bologna-prosessi Helsingin yliopistossa, Päivi Aronen, 30.9.2005

Aallon päätöksiä

- Aalto-yliopiston yleiset opetusta ja opiskelua koskevat säännöt (erillinen koulutus opinto-oikeuksia koskevat säännöt 31.5.2012)
- Kunkin korkeakoulun oma tutkintosääntö (6 erilaista)
- Opiskelua koskevat eettiset säännöt ja niiden rikkomusten käsittely
- Yleiset ohjeet opintojen hyväksilukemisesta
- Päätöksentekomenettely tutkintolautakunnassa
- Tutkintotodistusten sisältökaavat
- Toimintaohje opiskelijan kokemaa epäasiallista kohtelua tai muita oikeusturvaongelmia koskevien yhteydenottojen käsittelyyn

Aallossa sovitut yhteiset käytänteet:

- Aalto-yliopiston kurssien yhteiset käytänteet Noppa-kurssiportaaliin liittyen (OOP-JORY)

Lisäksi jokaisella korkeakoululla on omia sääntöjä mm. tenttiohjesäännöt.

Aallon valmisteilla olevat päätökset:

- Opiskelijapalautteen käsittelyn linjaukset
- Tietosuojaa ja toiminnan julkisuutta koskevat ohjeet
- Aallon sisäisen liikkuvuuden periaatteet

2 Opintosektorin prosessien tavoitetilat ja toimenpide-ehdotukset

Kaikki luvut sisältävät samat otsikot:

- prosessin nimen ja lyhyen kuvauksen
- prosessiin liittyvät reunaehdot
- tiedossa olevat muutokset
- tavoitetilan
- opintohallinnon tietojärjestelmän modernisointiin suoraan liittyvät toimenpiteet
- toimenpide-ehdotuksen yliopistoille tavoitetilaan pääsemiseksi
- vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

OPISKELIJAREKRYTOINTI

Opiskelijarekrytointi käsittää kaikki ne korkeakoulun toimet, joiden avulla houkutellaan uusia opiskelijoita hakemaan opintoihin.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Yliopistojen rekrytointi ja markkinointi edellyttää koulutustarjontatiedon näyttämistä yliopiston omilla verkkosivuilla ja muussa materiaalissa. Koulutustarjonta- ja opetustarjontatiedot sekä valintaan liittyvät muut tiedot ovat yliopiston omistuksessa ja ne pitää voida kirjata ja näyttää yliopiston haluamalla tavalla.

Tiedossa olevat muutokset

Kilpailu kansallisesti ja kansainvälisesti kiristyy.

HY: strateginen kehittämiskohde.

Tavoitetila

Koulutustarjonta-, opetustarjonta-, valinta- ja opetuksen suunnittelutiedot (tutkintorakenne, tutkintovaatimukset, opetusohjelma) kirjataan kertaalleen yhteen paikkaan. Koulutuksen ja opetuksen suunnittelun eri toimijoiden työnkulkua tuetaan tietojärjestelmillä. Tiedot voidaan siirtää ulkopuolisiin järjestelmiin, esimerkiksi KOTVEen ja Virtaan ja lukujärjestysohjelmaan. Yliopistot voivat esitellä koulutustarjontaansa mm. yliopiston ulkoisilla sivuilla.

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Toteutetaan koulutustarjonta-, opetustarjonta-, valinta- ja opetuksen suunnittelutietojen (tutkintorakenne, tutkinto-ohjelmarakenne/opintojaksorakenne, tutkintovaatimukset, opetuksen toteutukset) kirjaaminen. Toiminnallisuus voidaan liittää yhteen toimivaksi opetuksen suunnittelun toiminnallisuuden kanssa.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

Yliopisto harkitsee koulutustarjontatietojen kirjaamista OPH:n tarjoaman palvelun kautta tai käyttää oma välinettä ja tiedonsiirtoja (TaY) jos opintohallinnon tietojärjestelmän modernisointi ei etene riittävän nopeasti. Koulutustarjontatiedot kannattaa pyrkiä kirjaamaan kertaalleen ja mahdollistaa niiden näyttäminen useassa paikassa.

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

Muut toimijat jotka haluavat vastaanottaa koulutustarjonta- tai opetustarjontatietoja, esimerkiksi OPH/Kotve ja CSC/Virta, määrittelevät tiedonsiirtoformaattinsa ja tietosisällön ja/tai lukevat tietoja eri formaateista ja tietosisällöistä.

OPISKELIJAHAKU- JA VALINNAT

Kokonaisuus käsittää valintaperusteiden suunnittelun, koulutukseen hakeutumisen sekä opiskelijoiden valinnan ja paikan vastaanottamisen.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Yliopistot päättävät opiskelijavalinnoista. Yliopistojen suurin opiskelijamäärä koostuu alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijoista. Tohtoriopiskelijoiden hakuun ja valintaan voi tulla muutoksia HY:ssä, kun tohtorikoulutuksen rakenteita ja toimintakäytäntöjä uudistetaan vuoden 2014 alkuun mennessä. Rehtori on asettanut (68/2012) uudistushankkeen vuosille 2012-13 (sihteerinä Päivi Aronen). JOO-sopimukseen ei tule muutoksia ja JOO-liikkuvuus pysyy nykyisellä tasolla.

Alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon haku- ja valinta tapahtuu YSHJ tai KSHJ-järjestelmässä. Opiskelijoiden pitää ottaa paikka vastaan.

Opiskelija-, opinto-oikeus ja valintatiedot saadaan luettua sähköisessä muodossa valintajärjestelmistä opintohallinnon järjestelmään.

KSHJ, TOR, KOTVE ja VIRTAA yms. kansalliset järjestelmät saattavat tarjota jatkossa tietojärjestelmäpalveluita tai välineitä esimerkiksi SaaS-palveluna tai SOA-pohjaisesti.

Tiedossa olevat muutokset

Avoimen yliopiston ja täydennyskoulutuksen toiminta liittyy aiempaa kiinteämmin emoyliopiston toimintaan. Yliopistojen sisäinen liikkuvuus/haku tulee kasvamaan johtuen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon eriyttämisestä omiksi kokonaisuuksikseen, mistä johtuen sisäinen maisterivaiheen haku voi yleistyä. Kansainvälinen haku tutkinto-ohjelmiin tulee kasvamaan, erityisesti maisterikoulutukseen. Kv-vaihto-opiskelun taso pysyy suunnilleen ennallaan.

JOOPAS-järjestelmän tulevaisuus on auki. JOO-haku ja -valinta saatetaan jatkossa hoitaa KSHJ-järjestelmän avulla.

Tavoitetila

Hakua tukeva opetus- ja koulutustarjonta näytetään hakijalla kyseiseen hakuun sopivalla tavalla: esimerkiksi avoimen yliopiston tarjonta, tutkinto-opetuksen tarjonta, erilliset opinnot, JOO-opiskelu sekä yliopiston sisäinen liikkuvuus tdk-rajojen yli (sivuaineet, vapaasti valittavat opinnot). Tiedot talletetaan yliopistossa yhteen paikkaan. Yliopisto ei ole riippuvainen yliopiston ulkopuolisten järjestelmien kehittämisestä ja toimivuudesta.

Opiskelija pystyy kirjoittautumaan yliopistoon ja aloittamaan opiskelun mahdollisimman nopeasti paikan vastaanotettuaan. Sivuaine- ja vapaasti valittavien opintojen "rahoitusmalli" yliopiston sisällä tulee ratkaista, mikä edellyttää raportointia sivuaine- ja vapaasti valittavien opintojen suorituksista.

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Haku- ja valintajärjestelmien tuottamat opiskelija-, opinto-oikeus ja muut tarvittavat tiedot voidaan lukea opintohallinnon järjestelmään mahdollisimman reaaliaikaisesti paikan vastaanottamisen (tutkinto) tai valinnan tekemisen (kv, joopas, erilliset opinnot) tai maksamisen (avoin) jälkeen. Opiskelija voi maksaa opinto-oikeuden saamiseen liittyvät maksut samassa yhteydessä ja hakea ja saada atk-käyttöluvan sekä oikeudet opintohallinnon järjestelmän käyttöön.

Joissain tapauksissa opintohallinnon järjestelmä toimii haku- ja valintajärjestelmänä (jatko-opiskelijat, mahdollisesti avoin, mahdollisesti maisteriohjelmat, mahdollisesti täydennyskoulutus). Täydennyskoulutuksen ja maksullisten maisteriohjelmien haun- ja valinnan tukeminen kuitenkin rajataan toteutusprojektin investointivaiheen ulkopuolelle. Tietojen sisäänluku mahdollistetaan.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

Ks. rekrytointi-prosessi.

Yliopisto määrittelee mitä haku- ja valintajärjestelmiä käytetään eri hauissa ja valinnoissa.

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

Haku- ja valintajärjestelmiin tehdään liittymät, joilla opintohallinnon järjestelmiin voidaan siirtää opiskelija- ja opinto-oikeustiedot ja muut valintatiedot. KSHJ:ssa toteutetaan liittymä VTJ-tietoihin ja KSHJ tarjoaa pysyvän rajapinnan tietojen hakuun. Rajapinnan käyttöehdoista riippuen yliopistojen kannattaa toteuttaa myös oma yhteys VTJ-järjestelmään, sillä vain osa opiskelijoista, henkilökunnasta ja muista henkilöistä tulee KSHJ:n kautta. Yliopistot ratkaisevat sisäisen siirtymisen periaatteet (haku- ja valintakriteerit) ja miettivät, millaiset järjestelmätoiminnallisuudet tähän tarvittaisiin. Tässä otetaan huomioon alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon eriytyminen omiksi kokonaisuuksikseen.

OPINTO-OIKEUS

Opinto-oikeus-prosessi, jossa muodostuu tutkinnonsuoritusoikeus edellyttää, että opiskelija on ottanut opiskelupaikan vastaan. Opinto-oikeus-prosessissa opiskelija voi ilmoittautua yliopistoon sekä tehdä lukuvuosi-ilmoittautumisen. Tässä prosessissa opiskelijalle luodaan opinto-oikeus (tutkinnonsuoritus-oikeus) yliopistoon tai muokataan olemassa olevaa opinto-oikeutta. On olemassa muunlaisiakin opinto-oikeuksia kuin tutkinnonsuoritusoikeus, esim. avoimen yliopiston opinto-oikeus tai JOO-opinto-oikeus, jotka kohdistuvat tiettyyn rajattuun opintokokonaisuuteen/-jaksoon.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Laissa ja asetuksissa määritellään mitä tutkintoja yliopistot voivat myöntää. Tutkintorakenne on kaksiportainen ja koostuu alemmasta ja ylemmästä korkeakoulututkinnosta tai jommastakummasta. Opiskelijoilla voi olla rajoittamaton määrä opinto-oikeuksia tai yliopisto voi määrittää mitä oikeuksia voi olla yhtä aikaa voimassa. Opinto-oikeus rajoittaa mitä opintoja opiskelija voi suorittaa, mutta yliopistolla on vapaus antaa opiskelijan suorittaa mitä tahansa opintoja, vaikka opinto-oikeus ei niihin oikeuttaisikaan. Se mitä opintoja opinto-oikeuden puitteissa saa suorittaa, kuvataan tutkinto-ohjelman rakenteessa tai valinnan yhteydessä opinto-oikeuteen liitetyissä opintojaksoissa tai opetuksen toteutuksissa.

Tutkinnon suorittaneen opinto-oikeus päättyy tutkinnonsuorittamispäivänä tai yliopiston määrittämänä päivänä, esimerkiksi lukuvuoden loppuun mennessä. Muilla opinto-oikeuksilla kuin ennen 2005 myönnettyillä alemman ja ylemmän tutkinnon oikeuksilla ja jatkotutkinto-oikeuksilla on päättymispäivä. Rajauslakisä ei olla muuttamassa, ja sitä noudatetaan jatkossakin.

Opiskelija voi luopua opinto-oikeudesta. Yliopistolla on oikeus rajoittaa opiskelua erilaisista syistä. Syyt perustuvat lakiin ja asetuksiin (esim. ylioppilaskunnan maksun maksamatta jättäminen, opintoaikojen rajauspykälät yms.) tai opetussuunnitelmaan liittyviin pedagogisiin tai opetusresurssien käyttöön liittyviin seikkoihin (kurssia edeltävien opintojen vaatimukset, ylimääräisten opintojen rajoittaminen jne.). Yliopisto voi päättää opinto-oikeuden lopullisesti jos opiskelijan opinto-oikeuteen liittyvä opinto-aika on loppunut ja hänelle ei myönnetä jatkoaikaa tai muista vakavista syistä (hakenut väärennytyin paperein tms., johon saattaa liittyä muita toimenpiteitä, mm. suoritusten peruminen). Jos opinto-oikeus on päättynyt, opiskelija ei voi opiskella.

Haku- ja valintajärjestelmät tuottavat opintohallinnon järjestelmälle tiedon opinto-oikeuden saavista henkilöistä ja heidän opinto-oikeuksistaan.

Tiedossa olevat muutokset

TOR- ja VIRTAtietovarannot sekä KOTVE-verkkopalvelu tulevat helpottamaan opetukseen, opiskelijoihin ja opiskeluun liittyvien tietojen siirtoa kotimaisten oppilaitosten välillä ja mahdollisesti myös kansainvälisesti.

Tavoitetila

Opinto-oikeuteen liittyvät toimenpiteet tapahtuvat mahdollisimman automaattisesti hallintohenkilöitä ja opettajia työllistämättä. Haku- ja valintajärjestelmät tuottavat tarvittavat henkilö- ja valintatiedot automaattisesti opintohallinnon järjestelmään, ja toisin päin lähtevien opiskelijoiden osalta. Opintohallinnon järjestelmään ei toteuteta erillistä maksupalvelua, vaan ylioppilaskunnat huolehtivat ylioppilaskunnan jäsenmaksuista ja yliopistoilla on keskitetty maksupalvelu, jossa suoritetaan kaikki yliopistolle menevät maksut.

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Suuri määrä toimenpiteitä, jotka kuvataan erikseen esiselvityksessä ja hankinta/toteutusprojektissa.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

Yliopistoon ei enää ilmoitauduta, vaan opiskelijat ovat aina "läsnäolevia". Opintoaikojen rajauksen eli rajauslain myötä opiskelijoilla on määräaika opinto-oikeudessaan. Ennen 2005 tutkinnon-oikeuden saaneiden tapauksessa opinto-oikeus voitaisiin perua esimerkiksi jos opintoja ei ole suoritettu kolmeen vuoteen. Opiskelijoita ei merkitä kirjoiltapoistetuksi vaan toimenpiteet ovat opinto-oikeuskohtaisia. Rajauslain mukaan opiskelijat voivat ilmoittautua poissaolevaksi kahdeksi lukuvuodeksi. Tämä voitaisiin toteuttaa niin että jos opiskelijalle ei kerry opintosuorituksia jonain lukukaute- na, tämä tulkittaisiin "poissaoloksi" ja opintoaikaa pidennettäisiin vastaavasti. Muut syyt poissaololle ja niiden vaikutus opintoaikaan säilyisivät.

Ylioppilaskunnat ja osakunnat pitävät yllä omaa jäsenrekisteriään. Ylioppilaskunnan jäsenyyden ja osakunnan kirjaamisesta opintohallinnon järjestelmään luovutaan. Ylioppilaskunnat huolehtivat ylioppilaskuntamaksun keräämisestä. Jos tämä vaatii lakimuutoksen jota ei pystytä saamaan aikaan, yliopisto voi esimerkiksi tarjota ylioppilaskunnalle palvelun, jossa ylioppilaskunta ilmoittaa yliopistolle opiskelijat, jotka eivät ole maksaneet oppilaskunnan maksua ja yliopisto merkitsee heidän opinto-oikeutensa peruutetuksi. Peruutetun opinto-oikeuden voisi saada peruuttamisen syytä riippuen takaisin laatimalla opintosuunnitelman tai maksamalla ylioppilaskunnan maksun.

Ylioppilaskunta saa tiedon jäsenistään Virta tai TOR-tietovarannosta, yliopiston opintohallinnon järjestelmästä tai yliopiston tietovarastosta (esimerkiksi ilmoittamalla ne opinto-oikeuden kattavuudet, jotka ovat jäseniä). KSHJ:n on suunniteltu tutkinto- ja opinto-oikeusrekisteriä sekä lukuvuosi-ilmoittautumis- ja maksamistoiminnallisuutta, jolloin ylioppilaskunta voisi käyttää KSHJ:n tarjoamaa palvelua.

Opinto-oikeus voidaan siis peruuttaa eri syistä, jolloin opinto-oikeuden voi saada takaisin eri tavoilla, tai opiskelija voi luopua opinto-oikeudesta tai opiskelijalle ei myönnetä jatkoaikaa opintoihin (rajauslaki), jolloin opinto-oikeutta ei voi saada takaisin kuin valintojen kautta.

Perustelut: nykyisin yliopisto huolehtii maksuhinnastoista ja maksutoiminnallisuudesta, mutta ylioppilaskunta päättää jäsenistään ja hinnoista sekä saa jäsenmaksut. Prosessi yksinkertaistuisi huomattavasti, jos asiasta päättävä organisaatio eli ylioppilaskunta huolehtisi hinnaston ja jäsenyydskriteerien hallinnoinnista tietojärjestelmässä sekä huolehtisi tietojärjestelmään tehtävistä muutoksista. Esitetyt toimenpiteet vaativat lakimuutoksia.

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

Ylioppilaskuntien tulee muokata toimintojaan, jotta ne pystyvät perimään maksut ja hoitamaan niiden hallinnan tarvittavien opiskelijoiden osalta.

EDISTYMISEN/OPINTOJEN ETENEMISEN SEURANTA

Edistymisen seuranta sisältää lakisääteisen tutkinnon suoritusajan seurannan (ns. opintoaikojen rajauslaki) ja sen edellyttämät toimenpiteet. Lisäksi prosessissa seurataan yliopiston/yksikköjen tasolla kertyneitä opintopisteitä, suunnitteilla olevia suorituksia sekä annetaan niistä opiskelijalle palautetta. Opetustarjonnan suunnittelu saa tätä kautta tietoa opiskelijoiden kurssien suorittamisaikeista.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

OKM:n rahoitus ohjaa vähintään 55 opintopisteen suorittamiseen vuodessa.

HY: Jatko-opiskelijoiden edistymisen seurantaa jatketaan.

Tiedossa olevat muutokset

HY:ssa edistymisen seurannan käytäntöjä (Etappi tms.) uudistetaan ja kevennetään lähivuosina. Rajauslain takia toteutettava seuranta ja opiskelijalle opintohallinnon järjestelmän käyttöliittymässä näytettävät tiedot/hänelle esimerkiksi sähköpostilla lähetettävät muistutukset koordinoidaan, niin että opiskelija saa riittävän palautteen opintojensa etenemisestä. Tiedekuntien ja laitosten tarpeet saada tietoa omien opiskelijoidensa opintojen etenemisestä selvitetään ja toteutetaan, milä edellyttää raportoinnin kehittämistä.

Tavoitetila

Erillistä edistymisen seurannan tietojärjestelmätoiminnallisuutta ei ole. Opintohallinnon järjestelmän käyttöliittymässä näytettäviä tietoja voi konfiguroida, järjestelmästä saa raportteja ja siitä voi käynnistää viestintäviestiksi sopivin kriteerein rajatulle kohdejoukolla manuaalisesti ja automaattisesti, jolloin edistymisen seurannan käytäntöjä voi kehittää ilman muutoksia järjestelmään. Rajauslakitoiminnallisuus toteutetaan opintohallinnon järjestelmään. Edistymisen seurannassa painotetaan opiskelijalle annettavaa palautetta ja sen tukea tietojärjestelmillä.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

Kevennetään edistymisen seurannan käytäntöjä niin että erillistä toiminnallisuutta rajauslain, viestinnän ja raportoinnin lisäksi ei tarvita. Kehitetään opiskelijalla annettavan palautteen käytäntöjä ja tietojärjestelmätukea korvaamaan nykyistä edistymisen seurantaa.

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

OPETUKSEN SUUNNITTELU

Opetuksen suunnittelussa muodostetaan opetussuunnitelma, tutkinto-ohjelmarakenteet ja opetustarjonta koulutukseen. Opetuksen suunnittelu saa palautetta suunnitteluun opiskelijapalautteen, opintojen etenemisen seurannan ja työelämä- ym. palautteen kautta. Opetuksen suunnittelu tuottaa koulutustarjonnan opiskelijarekrytointiin.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Tutkinto-ohjelman/koulutusohjelman rakenne eli opintojaksot, opinto-kokonaisuudet, opinnäytteet ja niiden hierarkia kuvataan opetussuunnitelmassa muiden tutkinto-ohjelmaan liittyvien tietojen, esimerkiksi opetusmuotojen, lisäksi. Opetussuunnitelma voi sisältää myös opintojaksojen suositellun suoritusajan periodin tarkkuudella. Vuosittaisessa opetusohjelmassa kuvataan mitä opetusta tietynä ajanjaksona, esimerkiksi lukuvuotena, järjestetään. Lukujärjestyksessä määritetään opetustilat ja ajat sekä mahdollisesti myös opettajat. Lukujärjestykseen saattaa tulla muutoksia opetuksen jo käynnistettyä, esimerkiksi ennakoimattomista syistä ja siksi että opettajat tarkentavat opetuksen toteutuksia opetussuunnitelman ja opetusohjelman puitteissa.

Koulutustarjonta pohjaa tutkinto-ohjelman opetussuunnitelmaan, mutta sisältää myös muita koulutuksia, esimerkiksi avoimen opetuksen. Koulutustarjonta sisältää myös valintaan liittyviä tietoja.

Tiedossa olevat muutokset

Prosessia kehitetään yliopistoissa. Opetussuunnitelman eri hierarkiatasoja ja suhdetta tutkintovaatimukseen mietitään.

Tavoitetila

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Koulutustarjonta, tutkinto-ohjelman/koulutusohjelman opetussuunnitelma ja opetusohjelma, avoimen ja täydennyskoulutuksen tarjonta pitää voida kirjata ja siirtää opintohallinnon järjestelmään sekä jakaa sieltä toisiin järjestelmiin. Projektin loppuvaiheessa voidaan toteuttaa opetuksen suunnittelutoiminnallisuutta (esimerkiksi toimenpiteiden siirtämistä toimijalta toiselle, tietojen eri versioiden ja skenaarioiden hallintaa jne.). Yliopistojen opetuksen suunnittelun prosessien tavoitetila on määriteltävä ja käytäntöjä tarvittaessa yhtenäistettävä.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

TUTKINNOISTA JA OPETUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Tutkinnoista ja opetuksesta tiedottaminen sisältää opetustietojen julkaisun ja opinto-oppaiden tiedot.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

On olemassa opintohallinnon järjestelmästä erillisiä paikkoja, jossa tietoja julkaistaan – esimerkiksi tiedekuntien omat tiedotussivut, yliopiston markkinointisivut, painettu materiaali jne.

Opintohallinnon järjestelmän pitää näyttää opetukseen ilmoittautumiseen tarvittava opetustarjonta opiskelijoille.

Tiedossa olevat muutokset

Tavoitetila

Sähköinen opinto-opas voidaan tarvittaessa julkaista julkaisuohjelmalla käyttäen hyväksi opetuksen suunnittelun tietoja (tutkinto-ohjelma, opetusohjelma, lukujärjestys). Lisäksi nämä tiedot saadaan opintohallinnon tietojärjestelmään, jonka kautta näytetään opetustarjonta. Lisäksi samat tiedot näytetään opetuksen aikaisissa sähköisissä välineissä ja kurssialueilla.

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Opetustarjonta näytetään opiskelijoille opintohallinnon järjestelmässä. Tarjontaa voidaan suodattaa käyttäjärooleittain (avoimen opiskelija, tutkinto-opiskelija, hakijat jne.). Julkaisutoiminnallisuus ei kuulu projektiin alaan.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

Luodaan suunnitelma opinto-oppaiden muodostumiselle ja julkaisukäytännöille, määritetään opetustietojen kirjaamiskäytännöt ja kirjataan tiedot vain kertaalleen .

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

OPINTOJEN RAHOITTAMINEN

Opintojen rahoittaminen sisältää lukukausimaksuun liittyvät prosessit, mikäli opiskelija on velvollinen lukukausimaksuun. Lisäksi opintojen rahoittamiseen kuuluu opintotukiprosessit, jonka edellytyksenä on opiskelupaikka korkeakoulussa.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Kelalle (tai Virtaan) siirretään opiskelijoiden läsnäolo- ja suoritustiedot. Ei kuulu muuten projektin alaan.

Tiedossa olevat muutokset

Virta saattaa korvata Kelalle tehtävät tiedonsiirrot. Opiskelijoiden saamat apurahat säilyvät pääosin kannustusluonteisina.

Tavoitetila

Yksi paikka ja formaatti jonne viranomaisille välitettäviä tietoja siirretään

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Kelalle (tai Virtaan) siirretään opiskelijoiden läsnäolo- ja suoritustiedot.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

OPINTOJEN SUUNNITTELU

Opintojen suunnittelu sisältää opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman eri vaiheita ja sen edellytys on voimassa oleva opinto-oikeus. Opintojen suunnittelu koostuu opiskelijan suunnitelmista ja aikataulusta suorittaa tutkintoon kuuluvia opintoja. Suunniteltuaan suorittamisjärjestyksen, opiskelija ilmoittautuu kursseille. Opintojen suunnittelu kytkeytyy myös opiskelijaliikkuvuuteen, mikäli opiskelija suunnittelee suorittavansa opintojen muualla kuin omassa korkeakoulussaan/tiedekunnassaan. Opintojen suunnittelun tärkeitä liitoksia ovat mm. opiskelijan suoritukset, opiskelijan saama vastapalaute ja ohjaus sekä opiskelijan suunnitellut opinnot.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

HY: Kandidaatin ja maisterin tutkintoihin sisältyy henkilökohtainen opintosuunnitelma (hops), josta annetaan opintopisteitä [Aronen, 2005]. Koska tiedekuntaneuvosto päättää ohjauksen periaatteista ja ohjeistaa hops-käytännöistä [Tutkinto- ja oikeusturvajohtosääntö, 2011], koko yliopistoa koskevia hops-linjauksia ei ole. Ainakin lääketieteellisessä ja eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa, opettajan-koulutuslaitoksessa sekä mahdollisesti farmasian tiedekunnassa annettava opetus on luonteeltaan sellaista, että opiskelijan opintojen suunnittelumahdollisuudet ovat rajattuja. Tiedekuntien hops-käytäntöjä saattaa olla mahdollista yhtenäistää joiltain osin esim. HY:ssä osana ensimmäisen vuoden opintojen FYE-projektia (First Year Experience).

Aalto: Aallon yhdessä korkeakoulussa sähköinen HOPS on tarkoin määritelty ja ohjaa kokonaisuudessaan opiskelijan opintoja. Muissa Aallon korkeakouluissa ja niiden koulutusohjelmissä sähköinen HOPS on käytössä opiskelijan oman suunnittelun tueksi ei-virallisena. Tällä hetkellä HOPS:n prosesseja ja käytänteitä muodostetaan Aalto-tasoisesti yhteisessä työryhmässä. Tavoitteena on luoda yhtenäiset sähköiset HOPS prosessit koko yliopistoon.

Tiedossa olevat muutokset

Hops-prosessia kehitetään jatkuvasti yliopistoissa.

Tavoitetila

Sähköinen hops toimii keskeisenä tutkinto-opiskelijan oman edistymisen seuraamisen ja opetukseen ilmoittautumisen tukena. Sähköinen hops tukee opetuksen suunnittelua, sillä sen avulla nähdään mitä opiskelijat aikovat tai haluaisivat suorittaa.

Jos järjestelmään on kirjattu opetussuunnitelma (sisältäen tutkintorakenteen), järjestelmä voi näyttää opiskelijalle etenemisen kyseisessä tutkinto-ohjelmassa/koulutusohjelmassa. Opiskelija näkisi tutkinto-ohjelmansa mukaisen opetustarjonnan ja järjestelmä tukisi opiskelijaa ilmoittautumisessa. Lisäksi järjestelmä voi ns. putkitutkinnoissa ilmoittaa opiskelijalle milloin kokonaisuuksia ja tutkintoja on valmiina koostettavaksi. Jos opiskelija on tehnyt hopsin, jossa opinnot on aikataulutettu tutkintorakenteen täyttävällä tavalla, edellä lueteltujen toimintojen tuki ulottuu myös niihin tutkinto-ohjelmiin, joissa opiskelija voi valita monista vaihtoehdoista. Jos opiskelija on tehnyt hopsin, opiskelijan edistymisen seuranta on helpompaa, koska järjestelmä voi osoittaa tarkasti missä vaiheessa tutkinto-opintoja opiskelija on. Järjestelmä tuottaa tutkintorakenteen mukaisen hopsin opiskelijalle pohjaksi, mahdollisesti osalle opiskelijoista myös opetukseen ilmoittautumiset, esimerkiksi ns. putkitutkinnot ja ensimmäisen vuoden opiskelijat.

Hops-prosessin tavoitetilaa on vaikeaa määritellä tarkkaan johtuen mm. siitä että opintojen suunnittelun prosessia kehitetään yliopistoissa ja tiedekunnissa.

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Opiskelijan käyttöliittymä kehitetään yhteensopivaksi hops-toiminnallisuuden kanssa, mutta käyttöliittymää on mahdollista käyttää ilman hopsia. Vaatimusmäärittelyjä laadittaessa tarkennetaan sähköisen hopsin käsitettä ja käyttötapauksia: esimerkiksi voidaanko hops jakaa tutkintorakenteeseen perustuvaan hopsiin, jossa opinnot on aikataulutettu periodi-tasolle ja toisaalta tarkempaan hopsiin, jossa opinnot on aikataulutettu opetuksen toteutusten tasolle.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

Kaikki alemman ja ylemmän tutkinnon opiskelijat tekevät elektronisen hopsin, josta he voivat seurata edistymistään, suunnitella opintojaan ja joka tukee opetukseen ilmoittautumisessa. Kaikkien tutkintojen ja koulutusohjelmien rakenteet kirjataan koko yliopistossa sähköisesti, jolloin edistymisen seuranta ja opiskelijan valmistuminen helpottuvat.

Tarkennetaan valmistumissuunnitelman ja sähköisen hopsin välistä suhdetta. Tällä hetkellä valmistumissuunnitelma on HOPSin alalaji, jolla on joitain erityisiä piirteitä, jotka ovat seurausta käyttötarkoituksesta: opintoajan jatkon haussa kriteerinä on tietynlainen valmistumissuunnitelma (toteuttamiskelpoinen). HY:ssa on tehty erillinen rehtorin päätös (107/2011), jossa tarkasti määritellään säännöt, joilla valmistumissuunnitelmaa arvioidaan eli millainen sen pitää olla eri tilanteissa.

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

Jos hopseissa olevia suunniteltuja opetukseen ilmoittautumisia halutaan käyttää hyväksi esimerkiksi lukujärjestysohjelmassa, ohjelmiin tarvitaan rajapinnat. Jos yliopistot toteuttavat opintohallinnon järjestelmän ulkoisen Hopsin, tietojen käsittelyyn eri järjestelmissä tarvitaan rajapinnat.

OPISKELIJALIIKKUVUUS

Opiskelijaliikkuvuus käsittää prosesseja opiskelijan opintojen suorittamisesta toisessa korkeakoulussa tai tiedekunnassa.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Liikkuvuusmuotoja ovat Joo-opiskelu, kv-liikkuvuus (sopimus pohjainen tai freemover), verkostojen ja muiden sopimusten kautta tapahtuva kotimainen ja kv-liikkuvuus. Lisäksi yliopistojen sisäinen liikkuvuus ainakin joiltain osin.

JOO-sopimus säilyy, JOO-liikkuvuus pysyy samansuuruisena. Kv-liikkuvuus kasvaa. Learning agreement säilyy. Ulkomaiset yliopistot eivät pääsääntöisesti tarjoa käyttökelpoista rajapintaa tietojensiirrolle.

Tiedossa olevat muutokset

Kotimaisten korkeakouluopiskelijoiden suoritustietoja ja muita tietoja voidaan lukea n. vuonna 2015 Joopaksesta, KSHJ:sta tai Virta-tietovarannosta. JOO- ja kv-koulutustarjontaa voidaan selata n. 2015 Kotve-verkkopalvelussa ja/tai linkityksen avulla yliopistojen verkkopalveluista.

Tavoitetila

Ks. haun ja valinnan prosessi ja opinto-oikeus-prosessi. Sivuaine- ja vapaasti valittavien opintojen "rahoitusmalli" yliopiston sisällä ratkaistaan jottenkin lähivuosina. Tätä varten pystyttävä seuraamaan tiedekuntien ja laitosten rajat ylittävää liikkuvuutta.

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

ks. Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

ks. haun ja valinnan prosessi

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

Opiskelijoiden opinto-oikeuksien siirtäminen edellyttää kaikilta järjestelmiltä sopiva rajapintaa sekä ainakin seuraavia tietoja:

Joo: joo-valintajärjestelmässä on tieto hakijasta, myönnetyn opinto-oikeuden opintojaksoista koodeineen ja myöntäjistä sekä kotioppilaitoksesta.

Tutkinto: valintajärjestelmässä on tieto hakijasta, myönnetyn opinto-oikeuden hakukoodista ja myöntäjistä. Opintohallinnon järjestelmässä on tieto hakukoodin ja opinto-oikeusyhdistelmän vastaavuudesta.

Kv: valintajärjestelmässä on tieto hakijasta, myönnetyn opinto-oikeuden hakukoodista ja myöntäjistä sekä kotiyliopistosta. Opintohallinnon järjestelmässä on tieto hakukoodin ja opinto-oikeusyhdistelmän vastaavuudesta.

Muu: valintajärjestelmänä voi toimia opintohallinnon järjestelmä tai muu järjestelmä, esimerkiksi Joo-pas. Tiedot vaihtelevat. Tietoja ovat tiedot hakijasta, myönnetyn opinto-oikeuden opintojaksoista ja myöntäjältä, kotioppilaitoksesta ja sopimuksesta, jonka perusteella tiedetään myönnetyn opinto-oikeuden tyyppi (kattavuus).

Opiskelijan suoritustietojen siirtäminen ja hyväksilukeminen edellyttää:

Korvaaminen:

Suoritukselle on kirjattu tieto, että se siirretään kotioppilaitokseen. Kotioppilaitoksen järjestelmään on kirjattu vastaavuus kohdeoppilaitoksen ja kotioppilaitoksen opintojaksojen välillä tai vastaavuuksia ylläpidetään (kansallisesti) keskitetysti järjestelmässä josta muut järjestelmät voivat lukea vastaavuustiedon. Vastaavuudessa pitää olla tieto miten eri opintopistemääräiset opinnot korvataan.

Sisällyttäminen:

Suoritukselle on kirjattu tieto, että se siirretään kotioppilaitokseen. Kotioppilaitoksen järjestelmään on kirjattu tieto mille opintojaksolle kyseisen sopimuksen mukaiset opintojaksot kirjataan.

OPETUS JA OPISKELU

Opetus ja opiskelu sisältää opettamisen ja opiskelun kaikki osat. Opetus ja opiskelu tarvitsee toteutukseen opetustiedot sekä opiskelijoiden kurssi-ilmoittautumiset. Opetuksesta saadaan palautetta ja suorituksia. Opetukseen ja opiskeluun liittyvät mm. eri opetus- ja opiskelumenetelmät, sekä sähköiset oppimisympäristöt, arviointityökalut ja sähköiset pedagogiset välineet.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Tiedossa olevat muutokset

Laaja alue, jonka muutoksia ei ole ennakoitu tässä.

HY:ssa on hahmoteltu seuraavia opetuksen aikaisiin sähköisiin välineisiin liittyviä linjauksia

- jokaisella kurssilla on sähköinen alue
- ilmoittautuminen kurssille tehdään yhdellä välineellä
- kurssimateriaalit jaetaan ainakin kurssin sähköisellä alueella
- opetustarjonta on kuvattu yhtenäisesti

Tavoitetila

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Opintohallinnon tietojärjestelmän pitää integtoitua opetuksen aikaisiin ja opetuksessa käytettäviin sähköisiin välineisiin.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

Yliopistot määrittelevät miten ohjaavat ja tukevat oppimisympäristöjen ja opetuksen sähköisten välineiden käyttöä.

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

SUORITUKSET

Suoritukset sisältävät mm. opintosuorituksien kirjaamisen ja tutkintojen koostamisen. Suorituksista saadaan tietoja edistymisen seurantaan sekä raportointiin.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Kaikkien opintohallinnon järjestelmään kirjattavien opintosuoritusten pitää olla johonkin tutkinto-ohjelmaan luettavia opintoja. Nämä opintosuoritukset voidaan jakaa opintosuorituksiin, opintokokonaisuuksiin, opinnäytteisiin ja tutkintoihin. Opintosuorituksilla voi myös olla osia, mutta ne ovat käytävissä tutkintoon vain kun niistä on muodostettu opintosuoritus. Lisäksi yliopisto voi antaa opetusta, joka ei ole luettavissa mihinkään tutkinto-ohjelmaan. Suorituksilla on lähes aina laajuus opintopisteissä. Yliopistoissa on määritelty käytävissä olevat arvosteluasteikot. Pääsääntöinen asteikko (0-5) on ECTS-yhteensopiva (ei identtinen, ei käytetä gaussinkäyrälle pakotettua arvosanjakaumaa). Arvosana voi olla myös hyväksytty tai hylätty, mutta yliopistossa voi olla käytössä muitakin asteikoita, etenkin opinnäytteissä. Suoritukset pitää kirjata opintohallinnon järjestelmään alemman ja ylemmän tutkinnon osalta. Muiden opintojen osalta suoritukset voidaan kirjata opintohallinnon järjestelmään. Tutkinnot ja opinnäytteet pitää kirjata opintohallinnon järjestelmään. Opinnäytteet pitää julkaista kirjastossa ja ne voi julkaista sähköisesti kirjaston palvelussa. Tutkinnon suorittamiseen liittyy julkinen todistuksen jakotilaisuus (publiikki) sekä väitöskirjan tapauksessa väitöstilaisuus.

Opettajat arvioivat suoritukset. Opettajat voivat kirjata suorituksia opintohallinnon järjestelmään.

Suoritetun opintojakson nimi pitää kirjata kolmella kielellä (suomi, ruotsi, englanti).

Tiedossa olevat muutokset

OKM:n yhtenä rahoituskriteerinä jatkossa on vähintään 55 op/vuosi suorittaneiden määrä. HY:ssä tohtorikoulutuksen organisoitumista uudistetaan vuoden 2014 alkuun mennessä, jolloin suoritusten/opinto-oikeuksien rekisteröintivelvoite tiukentunee.

Tavoitetila

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Paljon toimenpiteitä, mm. suoritusten käsittelyn, kokonaisuuksien ja tutkintojen koostamisen ja hyväksilukujen kirjaamisen automatisointi ja työnkulun sähköinen tuki. Opettajien arvioinnin ja suoritusten kirjaamisen sähköinen tuki.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

OPISKELIJAPALAUTE

Opiskelijapalautetta saadaan opetuksen yhteydessä kerättävästä palautteesta ja sitä käytetään edelleen opetuksen kehittämisessä. Opiskelijapalaute voi sisältää myös opiskelijalle annettavan vastapalautteen.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Opiskelijapalaute voi olla jatkossa pakollista opetuksessa. Opiskelijapalaute liittyy kiinteästi opetuksen suunnitteluun (vrt. laatuprosessi).

HY: Yliopistolla on tietosuojavaltuutetun 2008 julkaisemaa ohjeistusta tarkentava rehtorin päätös (113/2009), joka on ohje opiskelijapalautteen keruusta ja käsittelystä yksiköissä. Ohje ei koske opettajien opetuksensa yhteydessä itselleen henkilökohtaisesti keräämää palautetta. Palauteohjetta ei olla muuttamassa.

Tiedossa olevat muutokset

HY: Kolme kertaa kunkin opiskelijan opintopolulla palautetta keräävä ePalo-järjestelmä otetaan käyttöön kaikissa tiedekunnissa vuodesta 2013 alkaen. Tiedekunnat vastaavat edelleen kurssi- ym. opetus- ja opintopalautteen keruusta.

Opiskelijapalaute on vuodesta 2015 alkaen yksi OKM:n rahoitusperuste (3%). Unifi valmistelee yliopistojen palautejärjestelmää YOPALAA:

<http://www.ctorscouncil.helsinki.fi/ajankohtaista/YOPALA.html>

Tavoitetila

Käytössä on tarkoituksenmukaiset opiskelijapalautteen menetelmät, jotka toteutetaan erilaisilla tavoilla (kuten HY:n ePalo, elomake). Opiskelija täyttää vain yhden kyselyn opintojaksokohtaisesti. Eri tavoin kerättyjä palautteita voidaan hyödyntää opetuksen kehittämisessä ja tutkimuksessa.

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Opiskelijapalaute ei kuulu projektin alaan. Opiskelijapalautejärjestelmään joudutaan rakentamaan rajapinta, mahdollisesti myös pientä käyttöliittymätoiminnallisuutta (linkki palautteen antamiseen ja katseluun, opiskelijalle ja opettajalle tieto opetuksesta annetusta palautteesta).

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

-

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

Opiskelijapalautejärjestelmään tehdään rajapinta, josta saadaan tieto annetusta palautteesta ja esimerkiksi edistymisen seurantaan liittyviä tietoja. Unifin YOPALAAan vaatimat toimenpiteet pitää selvittää ja toteuttaa.

VALMISTUMINEN

Valmistumisprosessi sisältää tutkintotodistuksen hakemisen, valmistelun ja loppuun saattamisen sekä valmistumista edellyttävien ehtojen seurannan. Valmistumiseen sisältyy myös valmistumisjuhlan (publiikin) järjestäminen.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Eri korkeakouluissa/tiedekunnissa on erilaisia ehtoja valmistumiselle, jotka tulee huomioida prosessissa. Yliopistot ovat määritelleet yliopistokohtaiset mallipohjat tutkintotodistukselle, suoritusotteelle ja Diploma Supplementille. Todistus liitteineen tulostetaan paperille ja jaetaan valmistumisjuhlassa. Kirjastot julkaisevat opinnäytteet elektronisesti ja paperilla, tähän saattaa liittyä arvosanavaatimuksia sekä yhteistyötä painon kanssa.

Tavoitetila

Opiskelijan tulisi saada tieto, kun hänellä on kaikki tarvittavat elementit tutkintoa varten valmiina eli ohjelmaan määritellyt valmistumisen ehdot on täytetty (esim. tutkintorakenteen tai hopsin mukaiset opinnot suoritettu, opinnäyte siirretty kirjastoon). Opiskelija voi hakea sähköisen asioinnin avulla tutkintotodistusta minkä jälkeen opintohallinto voi myöntää tutkinnon. Ohjelma koostaa tutkinnon ja tulostaa tutkintotodistukset liitteineen sekä integroituu valmistumisjuhlan (publiikin) järjestämiseen liittyviin toimintoihin mm. tilavarauksjärjestelmään. Korkeakoulu/tiedekunta voi ilmoittaa ohjelman tukema-na opiskelijalle mahdollisista valmistumisjuhlista ja ottaa vastaan ilmoittautumiset juhliin.

Sähköiset todistukset tulevat pääosin korvaamaan paperiset todistukset ja niiden jakaminen, varmentaminen ja arkistointi on ratkaistava. Sähköisiä asiakirjoja käytetään laajalti muuallakin kuin opintohallinnossa.

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Määritellään valmistumisprosessi ja sen vaatimukset yliopistoissa ja sen korkeakouluissa/tiedekunnissa. HY:ssä on kehitetty omana ohjelmakehityksenä tutkintotodistusväline, joka liitetään kiinteästi osaksi valmistumisprosessin työnkulkuja ja mahdollisesti osaksi opintohallinnon järjestelmää.

Toimenpide-ehdotus yliopistolle

Yliopistossa määritellyn tutkintotodistuksen muoto säilytetään kaikissa tiedekunnissa niin että järjestelmä voidaan tuottaa tutkintotodistus ja sen liitteet automaattisesti. Ratkaistaan sähköisten todistusten tuottaminen, jakaminen ja varmentaminen.

OPISKELIJOIDEN TYÖELÄMÄÄN SIJOITTUMINEN

Tässä prosessissa tehdään uraseurantaa ja raportoidaan vastavalmistuneiden työelämään sijoittumista. Urapalvelut seuraavat sekä tarjoavat palveluja ja välineitä työelämään sijoittumiseen.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Tiedossa olevat muutokset

Valmistuneet työlliset on OKM:n rahoitusperuste (1%), mikä asettaa vaatimuksia tiedon selville saamiseen.

Tavoitetilä

HY: Yliopiston keskitetyn CRM-järjestelmän ja kalenterin hyödyntäminen, oma sovellus työntajayhteistyöhön, sopimukseen ja opiskelijoiden työelämään liittyviin tehtäviin ja harjoitteluihin. Työelämään sijoittumisen toiminnot integroituvat osittain ePalo-järjestelmään.

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Ei kuulu projektin alaan. Urapalveluiden toiminnot pitää voida liittää osaksi projektissa toteutettua käyttöliittymää ja opiskelijan prosessia.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

-

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

-

ALUMNITOIMINTA

Alumnilla tarkoitetaan korkeakoulusta valmistunutta henkilöä. Alumnitoimintaan osallistutaan liittymällä alumnijärjestykseen. Yhdistyksen jäsenyys on vapaaehtoinen ja joko maksullinen tai maksuton.

Alumnitoimintaa ovat esimerkiksi erilaiset alumneille järjestetyt tapahtumat, alumnien antama mentoiminti ja uraohjaus nykyisille ja tuleville opiskelijoille sekä alumnien osallistuminen oman alan koulutuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Alumnien asema haku- ja valintapalveluissa sekä yleisissä viestintäpalveluissa on korkeakoulun näkyvyyden lisääminen.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Tiedossa olevat muutokset

Tavoitetila

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Ei kuulu projektin alaan. Valmistuneiden tiedot pitää voida siirtää yliopiston alumnisovellukseen tietosuoja huomioiden.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

Seuraavat prosessit liittyvät joko kaikkiin tai osaan prosessikartassa kuvatuista opintohallinnon prosesseista

RAPORTIT JA TILASTOT

Raportit ja tilastot prosessi liittyy useaan muuhun prosessikartan prosessiin ja sillä tuotetaan raportteja ja tilastoja eri tarpeisiin sekä viranomaistahoille että yliopiston sisäiseen käyttöön.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Yliopistoilla on keskitetty raportointi- ja tilastointisovellus. OKM ja muut viranomaistoimijat saavat jatkoksa tilastot XDW/Virta-tietovarannosta. Yliopistot toimittavat tiedot Virta-tietovarantoon keskitetyn tietovarastonsa kautta.

Tiedossa olevat muutokset

Virta-tietovaranto ja TOR-tietovaranto kehitteillä.

Tavoitetila

Mahdollisimman suuri osa raporteista ja tilastoista saadaan yliopiston keskitetystä raportointijärjestelmästä/tietovarastosta. Yliopistolaiset voivat käyttää myös OKM:n raportointi- ja tilastointijärjestelmiä. Operatiivisista järjestelmistä tulostetaan vain sellaisia otteita ja listauksia, jotka liittyvät suoraan johonkin työnkulkuun.

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Tiedonsiirrot yliopiston tietovarastoon ja/tai raportointijärjestelmään toteutetaan. Työnkulkuun liittyvät otteet ja listaukset pitää saada opintohallinnon järjestelmästä.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

Yliopistot toimittavat tiedot Virta-tietovarantoon keskitetyn tietovarastonsa kautta XDW-muodossa.

Pitää määritellä mitä raporteja/listauksia tulostetaan operatiivisista järjestelmistä ja mitä keskitetystä raportointiratkaisusta.

Määritellään tekniikka, jolla operatiivisten järjestelmien tulosteet yliopistossa pääsääntöisesti toteutetaan.

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

Kansalliset tietovarannot lukevat tietoja yliopiston keskitetystä tietovarastosta,

VIESTINTÄ

Viestintä kuuluu useaan prosessikartan prosessiin.

TUKIPROSESSIT

Tukiprosesseihin kuuluu mm. organisaatietietojen hallinta, käyttöoikeudet, henkilötietojen hallinta, arkistointi, integraatiot.

Reunaehdot, jotka pitää huomioida prosessia kehitettäessä

Yliopistot pyrkivät toteuttamaan master-tietokannat (organisaatio-, henkilö-, käyttäjäroolien haku- ja hallinnointi), keskitetyt palvelut: kalenteri, sähköinen arkisto, dokumentinhallinta, kirjasto, integraatiot, loki jne.

Tiedossa olevat muutokset

Mahdollisesti jollain aikavälillä yliopistot alkavat hallinnoida prosesseja kokonaisuutena (BPM). Esimerkiksi Aallon eAge-työkalu mahdollistaa jo nykyisellään prosessien kuvaamisen (mutta se ei sisällä liitosta operatiiviseen järjestelmään).

Tavoitetila

Yliopistolla on keskitetyt master-tietokannat ja sähköiset palvelut niin että tiedot talletetaan yhteen paikkaan ja järjestelmät ja ihmiset tietävät missä ajantasainen oikea tieto on. Yliopistolla on keskitetyt sähköiset sovellukset, niin että samoja sähköisiä toimintoja ei tarvitse toteuttaa erikseen jokaisessa projektissa. Arkistointi tapahtuu sähköisesti ja automaattisesti suoraan operatiivisista järjestelmistä arkistojärjestelmään. Käyttölupajärjestelmä (IDM) huolehtii käyttöoikeuksien luomisesta henkilön roolin perusteella niin että järjestelmien käyttölupia ei tarvitse hakea.

Toimenpiteet ja vaatimukset opintohallinnon tietojärjestelmän modernisoinnissa

Projektissa pitää varautua siihen, että yliopistot eivät pysty toteuttamaan master-tietokantoja eivätkä muita keskitettyjä palveluita.

Toimenpide-ehdotus yliopistoille

Yliopistossa yksi tapa hoitaa maksaminen yliopiston tilille. Yhdet sopimukset pankkien ja muiden toimijoiden (luottokunta) kanssa. Yliopistot määrittävät keskitettyjen toimintojen omistajayksiköt ja toteuttavat master-tietokannat ja keskitetyt palvelut.

Vaatimukset muille toimijoille ja järjestelmille

Tietomallityön tilanne opintohallinnon tietojärjestelmiin liittyen

Esiselvityksessä tunnistettujen palveluiden tarvitsemien käsitteiden suhteen on yhteenvetona menossa seuraavia asioita:

- Korkeakoulujen tietomalli, eli aikaisemmalta nimeltään XDW, sisältää numeerisen raportoinnin kannalta keskeisiä käsitteitä ja attribuutteja. Tietomalli on tällä hetkellä vain suomen kielellä. Tietomalli ei sisällä vielä koodistoja ja niiden sallittuja arvoja. Tietomalli ei sisällä myöskään joukkoa operatiivisten järjestelmien toiminnan kannalta tarvittavia tietoja ja niihin kohdistuvia sääntöjä, kuten jonkin asian tila-tietoa (suunnitteilla, valmis) tai tietojen pakollisuutta tiettyyn käyttötarkoitukseen. Tietomalliin kohdistuville muutosehdotuksille on laadittu nyt tikettityyppinen (JIRA) käsittelytapa.
- Virta –projektissa tarkennetaan erityisesti viranomaisraportoinnin sekä korkeakoulujen sähköisen haun edellyttämiä tietoja ja koodistoja ja niiden sallittuja arvoja. Tulokset tulevat myös osaksi Korkeakoulujen tietomallia. OTM-rajauksessa tämä koskee opiskelijaa, opinto-oikeuksia, suoritettuja tutkintoja ja opintosuorituksia koskevaa tietoa.
- OPH on tuottamassa SADe-hankkeessa koodistopalvelua, jonka avulla voidaan teknisesti ylläpitää yhteisiä koodistoja, kuten organisaatitietoja, koulutusalaaluokituksia ym.
- KSHJ –hankkeessa tuotetaan tietomalli koulutustarjonnalle (Oppijan tietomalli) sekä hakukohteiden ja valintaperusteiden kuvaamiseen. Tämä pitäisi olla määriteltynä kesällä 2012.
- Raketti-OPI –hankkeissa täsmennetään palveluiden tarvitsemia tietoja ja käsitteitä. TIPTOP –hankkeessa HOPS tarvitsee melko kattavasti tietoja muista opintohallinnon järjestelmistä. Työ on käynnistynyt ja etenee vaiheittain. Projekti tuottaa edetessään laajennus/muutosehdotuksia Korkeakoulujen tietomalliin. Projektin tuloksena syntyy myös Korkeakoulujen tietomallin Java-pohjainen implementaatio (ns. domain model), johon ohjelmakooditasolla liittyvät myös olioihin liittyvät operaatiot. Tämä on jatkossa hyödynnettävissä muissa Javaa käyttävissä sovelluksissa.
- HY ja TaY ovat yhdessä olleet toteuttamassa aikuiskoulutuksen mallintamiseen liittyvää hanketta, jossa on lähdetty jäsentämään koulutuksen kokonaisuutta, jossa otetaan huomioon myös maksullinen täydennyskoulutus sekä KESUssa mukana olevat ns. tutkinnon osat. TaY:n osuudesta julkaistaan loppuraportti kesäkuussa ja se toimii omalta osaltaan keskustelun avauksena. Tähän aihealueeseen liittyy *Kansallinen tutkintojen viitekehys NQF*, joka on koulutusten tasoluokitus. Tämä tulee ottaa huomioon koulutustarjonnassa sekä opetussuunnitelmissa. Hallitus antoi tästä esityksen eduskunnalle 3.5.2012.
- Opetustoimen yhteistä sanastotyötä tehdään OKSA –otsikon alla OKM:n koordinoimana. Tämä painottuu terminologisiin kysymyksiin. Tämänhetkinen sanastoluonnos löytyy osoitteesta https://confluence.csc.fi/download/attachments/14025881/OKM_sanastoluonnos.pdf

Opintohallinnon tietojärjestelmän tietomalli kuvataan edellä luetellun kansallisen työn ja käyttöliittymän suunnittelun pohjalta. Jos päädytään valmisjärjestelmähankintaan (ratkaisuvaihtoehdot A ja C), valmisjärjestelmä asettaa rajoitteita käytettävälle tietomallille.